

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

יד.

עין משפט
גזר מצוה

ג א מ"י פ"ו מהלכות י"ט
הלכה כל טו"ע א"ח
ד ב מ"י ט"ז א'
ה ג ד מ"י פ"ו מהל' כ"י
המקדש הלכה יא ופ"ו
מהל' י"ט ה"ל יע ופ"א
מהל' צ"א מקדש הלכה
י:י
ה [טו"ע] א"ח סימן תקל"א
סעיף ג'
ו א מ"י פ"ו מהלכות י"ט
ה"ל יע טו"ע א"ח סי' י"ט
תקל"א סעיף ד'

רבינו חננאל

מאי טעמא, כדתנן אביש
משומר ואביש מעמד
אסורין לספר ולכבס.
ואמרו' מה טעם, שלא
יכנסו למשמרתן מנוולין,
דבמור' יודיעין דאסורין
[לספר ולכבס] אף הם
מסריין ומכבסין מקודם
ונכבסין מתוקנין
[ומתקנין]. ומה אמר, כדי
שלא יכנסו לרגל מנוולין.
ב' ר' ירמיה אבדה לו
אבידה ערב הרגל, כיון
דטרוד הוא באבדוהו אנט
הוא, ומותר לספר ולכבס
במועד. או דלמא כיון דלא
מוכחא מילתא כמו
השביח ובית האסורין, לא.
ועלתה בתרוץ. פירוש
יאמר כל הסריקין אסורין
כו', הא לכי מצוה בפסח
איחמר, דאסרו רבנן
לעשות מצוה סריקות
מפני שהאשה שורה
עליהן ומחמיצתן, ואמרו,
בייחוס עושה בריוס שאין
שום שהיה אלא בפעם
אחת קובעת בריוס
ונמצאת המצה מצוירת.
ומתהיין ההם, יאמרו כל
הסריקין אסורין סריקי
בייחוס מתהיין, מי יודע כי
בריוס יעשו, הכא נמי
דאפסוהו אסורין לספר
ולכבס וזה האיש מותר.
אבל מי שאין לו אלא
חלוק אחד מותר לכבסו
בחולו של מועד, כי איזוהו
מותר ע"ז, כלומר
כשרואים אדם ערום חגור
אזוהו ורוחץ חלוקין כל
רואיין יודיעין שאין לו אלא
חלוק אחד. הבא ממדינת
הים, מתהיין דלא כר'
יהודה, דתני ר' יהודה
אמר, הבא ממדינת הים
לא יגלח מפני שיצא שלא
ברשות. אמר רבה, לישוט,
פי' לישוט כמטייל
וכמתעשש, כלומר, שלא
אחד דברי הכל אסור.
למונות, כלומר יצא
במדינת הים מדרוך לבקש
מחיה, דבבית מותר, כי
פליגי ר' יהודה ור' חכמים,
כשיצא להרויחא, פירוש
להתעשר, כלומר לסחור
ולהרויח. ר' יהודה מרי
ליה לישוט, דהא כבאן
מחיתוהו מצויה ואסיר,
ורבנן מדמי לה ליוצא
בבקשת מון, ומתהיין
עליה, אמר ר', נראין דברי
ר' יהודה יציא שלא
ברשות, ונראין דברי
ר' חכמים יציא ברשות, ואי
אמר ר', פליגי אלא
בהרויחא, (ב) קשיא דר'
אדר', דאמר נראין דברי ר'
(מכלל) יהודה בהרויחא, פירוש
דפליגי רבנן עליה, ועוד,
נראין דברי חכמים ממלל
דפליגי רבנן עליה, (אלא)
[אלמא] פליגי אפי' לישוט
ואמרת לישוט, דברי הכל
אסור. ופרקינן, הכי קאמר

ומגודה וכו' ושנשא. צירוש' מקשה (ב) הני למה התירו והלא
פשע שלא צא לפני המועד לפני חכמים להמיר לו
ומשני שכלו לו שלשים יום של נדוי צמועד דאין נדוי פחות משלשים
יום וכן מי שנשאל לחכם מוקי לה כשצא צחול המועד אי נמי לפני
המועד לא מלאו (ג) צו פתח וגילוח
הראש נמי אסור צמועד דהא אמר
גמ' שלא יכנסו לרגל מנוולין ואין לך
גיוול גדול מזה ושמה לא קאי טעמא
בגמרא אלא אשאר' אצל גילוח
של ראשו אסור משום מלאכה
אפילו צמקוס אונס ושאר גילוח דבעי
בגמרא מאי טעמא אסורין והיינו
גילוח של ימי דהוה לך למישי לנורח
המועד אע"פ שהיה מלאכה אצל
גילוח כל הראש אסור משום מלאכה
והני (א) כגון נזיר ומזרע הוא דשרי
משום מלאכה ולפי זה אסור לגלח
ראשו צמועד ועוד יש לפרש שררה
שמותר לגלח ראשו צמועד ור"ת
מאי קא משמע לן נזיר ומזרע יש
לומר דס"ד דאסור שלא ישהו
קרבנותיהן קא משמע לן דשרי ואי
מיידי הכל צלח' היה להן פנאי
דוקא והוא כדבעי למימר בגמרא
יש לומר דשרי קאמר דמזיר ומזרע
העולין מטומאה לטהרה דוקא שעולין
עמה אצל עולין מטומאה לטהרה
מקודם רגל אסורין:

וישאר בר' אדם מאי טעמא
אסורין. אע"פ שהוא
מלאכה היה לנו להמיר לנורח המועד
(א) א"נ [אף] שיש מלאכות אסורות
צמועד שאין צנן טורח כגון פרקמטיא
מכל מקום זה שהוא ליפוי ראו
להמיר לכבוד מועד ויש מפרשים
דקאי על גילוח הראש דאסורין
משום טירחא מכל מקום מקשה דהיי
להמיר לנורח המועד ואין זה
(ב) נותן לפי מה שפירש' המשנה
דגילוח כל הראש מלאכה גמורה
ואסור: **שאיין לו אלא חלוק אחד**
מותר לכבסו במועד. ואם תאמר
היאך יכנסו צמועד אס כן ישאר
צמועד צלח חלוק צענת כיוסו כמו
כן היה יכול לכבס קודם המועד
והיה צלח חלוק צענת כיוסו וכי
תימא כשכנסו קודם מועד משום
הכי מותר לכבס צמועד א"כ תמתי
נמי אס יתלכלכו למה נאסור לו והלא
לא פשע י"ל דדי לו צעתי חלוקין
אחד ליו"ט ראשון ואחד ליו"ט אחרון
צירוש' אמרו צנדי קטנים מותר
לכבס צמועד דניכריס שהם קטנים
ומולוכין כמי שאין לו אלא חלוק
אחד (א) **אומן שאבדה לו אבידה**
ערב הרגל. פירש' צונקטס דצלומן
מצע" ליה אצל בני העיר אע"פ
שאין להם (א) אומן אחר לא מיעביא
ליה דפשיטא דאסוריס יש להסתפק
אם חלה ונתפרש' אס מותר לגלח
אס מוכחא מילתא כי הני:

מתני' דלא בר"י. תימה לוקמא
אפילו כר"י ולמונות אפי'
רצי יהודה מודה ושמו כיון דקמי'
ר"י אומר הצא וכו' משמע שצא
לחלוק על המשנה:

עשה
נראין דברי ר' יהודה לחכמים ומדור ליה, בשיצא שלא ברשות ונראין דברי חכמים לר"י ומדור ליה שיצא ברשות, ומאי
ניהו למונות, שאף ר' יהודה לא חלק אלא בהרויחא, וקיימא לן שכתמו דמתני' דשרי אפי' מאן דנפיק להרויחא, וכן אמר
הגאון זצ"ל. אמר שמואל קטן הנוול ברגל מגלחין אותו במועד, אין לך בית האסורין גדול מפי מעי אמו. איני שאם נוול
קדם לרגל אסור לגלחו במועד, והתנן כל אלו שאמרו מגלחין במועד מותרין [לגלח בימי אבלן]. הא אסור לגלח במועד אסור לגלח בימי אבלן,

גמ' הכי גרסינן ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין נדסנן אנשי
משמר כו' ואמר רבה בר בר חנה כו' עד כשהו מנווליס. ומאן
דמתרש' ולא גילח מקמי רגל ומטי זמן עלייהו לגלח צרגל החמירו
רבנן הואיל ולא מוציין נפשייהו לספר מקמי רגל דלא להוי צרגל
מנוולין אס' היו מגלחין צמועד לא היו
מגלחים לפני המועד וכנסין לרגל
היה לו פנאי לגלח קודם הרגל: דלא
מוכחא מילתא. דלא ידעי כולי עלמא
לדנוס היה אלא יאמרו הוא מכין
להשהות עד המועד: יאמרו כל
הסריקין אסורין וכו'. כלומר דבייחוס
היה יכול לסרוק חלותיו צלי שהות
לפי שהיה לו דפוס ואע"פ אסרו
משום דאמרי כל הסריקין כו'. הכא
נמי כיון דלא מגילח לכולי עלמא
אונסיה יאמרו כולי עלמא אסורין
לגלח וזה מותר: מי שאין לו אלא
חלוק אחד. נמי לאו מוכחא מילתא
לכולי עלמא: איזוהו מוכיח עליו.
דמי שאין לו אלא חלוק אחד פושטו
ומתעטף צמקטרינו ומוגרו צליוורו
ועומד ומכנס החלוק ומודיע לכל
שאין לו אלא חלוק אחד: אומן.
כגון ספר שהכל צאים אלו ערב הרגל
ורואים שאבדה לו אבידה ואנוס הוא
ואינו יכול לספר עלמו: כי הגד.
דמתניין דקמי מגלחין מידע' לכל:
מפני שילא שלא נדסו. כלומר הואיל
ולא יצא נדסות אחרים אלא צלחן
עמנו ולא אנוס הוא: לישוט. אס
ישא שלא לנורח ולא יצא אלא כדי לישוט
צנוכל ולרואו וחור צמועד: דברי
הכל אסור. לגלח צמועד: למונות.
שילא לחור אחר מוונות שאין לו מוונות
וחור צמועד אחריו (א) דברי הכל מותר
לגלח צמועד לפי שילא צלחוס:
להרויחא. שיש לו נכסיה הרבה ויואל
כדי להרויח יותר: נראין לי דברי
רבי יהודה. דאסר צגילוח צלח'
ממדינת הים כשיצא שלא צרשות:
ודברי חכמים. המתירין כשיצא
צרשות: אינימא לישוט. דקאמר רבי
נראין דברי ר"י צילח לישוט דהיינו
שלא צרשות הא אמרת וכו' ומאי נראין
דברי רבי יהודה הלא שנייה מודים
צה אלא פשיטא להרויחא ואשמעינן
דנראין לו דברי ר' יהודה שאוסר
צגילוח: והא נראין דברי רבי יהודה
צהא. וקשיא דרבי אדרבי דנרישא
נראה לו דברי ר"י דאסר צהרויחא
וצקספא נראה לו דברי חכמים דמתירין
הרויחא אלא דאי אכיל למשמע מהכא
דלאו הכי הוא כדקאמרת דצלשוט
וצמונות פליגי: ה"ק. לאו היתר דידיה
אשמעינן ולא רואה אי קאמר אלא
פלוגמיהו קמ"ל צמאי פליגי נראין
דברי ר"י האוסר לחכמים וכו': קטן
הנוול צמועד. ולו עשרות גדוליס
מותר לגלח צמועד שער ראשו
המזער: שאין לך צים האסורין
גדול מזה. ממעי אמו שהיה אס
ואנוס הוא: מעיקרא לא. דאס
נוול קודם הרגל אינו מגלח צרגל
הואיל והיה יכול לגלח קודם הרגל:
ואי

ארא להרויחא והא אמרת נראין דברי ר"י בהא. נראה דל"ג ועוד מכלל דפליגי רבנן אפילו למונות וצהיהו פ"ק דשחיטת
חולין (דף י"ג.) (א) נראין דברי רבי יהודה שצמלה צאשפה ל"ג ועוד:
מטפחות
שנמנין צנן ידים
משום דמאליס (קטן)
(א) ומטפחות הספג.
שנמנין צנן עמנו כשאלין
צננת המתקן (שם).
וכל העולין מטומאה
לטהרה. צמועד (שם).
אנשי משמר. של חמה
צנת (תענית יו). ואנשי
מעמד. אחד כהניס
וליס וישאליס הקבוע על
ועמדין ומתפללין על
קרבן אחיס שיקבל לניון
ועומדיס ליש צענת
עצוה. דהיאך קרבן על
אדס קרב ויהא איט
עומד על גבו (שם).
אסורין לספר ולכבס.
משנכנסו למשמרתם כל
חמה צנן. אלא מתקפסין
קודם לכן (שם). שלא
יכנסו למשמרתן כשיוון
מנוולין. שלא יהו סומכין
על יום חלח ממי שנת ואין
מתקפסין צענת ששניה
(שם י"ד). יאמרו על
הסריקין אסורין. בעין
צנות דקסא תנאיין אין
עושין קריקין המצויין
צפסא, מפני שהאשה שוהה
עליהן ומתמלמן, ומתוסס
אחד וציימס שמו היה לו
דפוס אחד מציייר והיה
מושיב לחורו את הסריקין
והוא מציייר מתי, אמר
להם אפשי ישנה דפוסם
ויקבענה מתי, אמרו לו אסורין
יאמרו כל הסריקין אסורין
וסריקין ציימס מותרין
(חולין קח.). כל מי שאין
לו אלא חלוק אחד.
דלא סגי' ללא ככנס
מפני הכנימה, ואפילו
כיס לפי המועד מותר
לכבס צמועד (תענית כג.).
איזוהו מוכיח עליו.
האיזוהו ממד הוא קבוע
חלוקו וכשהוא פושט
חלוקו ולבש חלוק אחר
נטעל האיזוהו מזה וקובע צוה, וזה שאין לו אחר מכנס עם אחרו והואה כשהוא מכנס ואחרו עמו ידע שאין לו חלוק
אחר ולכן התירו לו חכמים (חולין קח.).

(א) כיה כהה ד'י. ונלה עק' היה ג' רבני צנני גמ' וכו' נבש'בא.